

Tel: 0 (372) 335-43-40 Fax: 0 (372) 335-43-40 E-mail: i.dustlik@sud.uz

А Ж Р И М

(Даъвони кўрмасдан қолдириш тўғрисида)

26.09.2022 йил

Дўстлик шаҳри

4-1304-2201/1962-сонли иш

Дўстлик туманлараро иқтисодий суди судьяси А.Тўйчиев раислигида, судья ёрдамчиси А.Розматовнинг котиблигида, даъвогар Дўстликдонмахсулотлари акциядорлик жамияти манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилоят ҳудудий бошқармасининг, жавобгар Беркин фермер хўжалигидан 21870000 сўм жаримани ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакили Т.Ғиёсов (ишончнома асосида) иштирокида Дўстлик туманлараро иқтисодий судининг очик суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

а н и қ л а д и :

Дўстликдонмахсулотлари акциядорлик жамияти (бундан кейинги матнларда даъвогар) судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, Беркин фермер хўжалигидан (бундан кейинги матнларда жавобгар) 21870000 сўм жаримани ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогарнинг вакили даъвони қўллаб-қувватлаб, тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Тегишли тартибда хабардор қилинган жавобгарнинг вакили суд мажлисида иштирок этмади.

Суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг (бундан кейинги матнларда ИПК) 170-моддасига асосан, ишни жавобгар вакилининг иштирокисиз, тўпланган ҳужжатлар асосида кўриб чиқишни лозим деб топди.

Суд, ишдаги ҳужжатларни кўздан кечириб, даъвогар вакилининг кўрсатмаларини тинглаб, қуйидагиларга кўра даъвони кўрмасдан қолдиришни лозим деб топди.

Ишдаги ҳужжатлар ва суд муҳокамасидан аниқланишича, Ишдаги мавжуд ҳужжатлар ва суд муҳокамасидан аниқланишича, тарафлар ўртасида 2022 йил ҳосили учун “Бошоқли дон харид қилиш бўйича” контракция шартномаси тузилган.

Шартнома шартларига мувофиқ жавобгар 227.9 тонна бошоқли дон ашёси етказиб бериши, даъвогар эса тегишли миқдорда уруғлик билан таъминлаш ва маҳсулотни қабул қилиб олгач, белгиланган муддатда ва нархларда унинг қийматини тўлаши лозим бўлган. Шартноманинг 2.2-бандига кўра, жавобгар шартномада кўрсатилган маҳсулотни келишилган муддатгача

етказиб бериш мажбуриятини олган бўлсада, шартномавий мажбуриятларини лозим даражада бажармаган яъни 24.3 тонна маҳсулот етказиб бермаган.

Тарафлар ўртасида тузилган шартноманинг 5.1-бандида келишмовчиликлар ва низоли масалалар юзага келган тақдирда томонлар қоидага кўра, уларни судгача ҳал этиш чораларини кўриши белгиланган.

Бироқ, даъвогар томонидан низоли судгача ҳал қилиш чоралари кўрилмасдан, судга даъво аризаси барвақт киритилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Биринчи инстанция суди томонидан Иқтисодий процессуал қонун нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида”ги 13-сонли Қарорининг 3-банди, иккинчи хатбошисида, агар қонунда муайян тоифадаги низолар учун судгача ҳал қилиш (талабнома юбориш) тартиби белгиланган ёхуд бу тартиб шартномада назарда тутилган бўлса, фақат тарафлар ўзаро муносабатларини ихтиёрий равишда ҳал қилиш чораларини кўрганларидан кейингина судда иш қўзғатилиши мумкинлиги тўғрисида тушунтириш берилган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 107-моддаси 5-бандига кўра, даъвогар низоли судгача ҳал қилиш (талабнома юбориш) тартибига риоя этмаган бўлса, башарти бу шу тоифадаги низолар учун қонунда ёки тарафлар шартномасида назарда тутилган бўлса, суд даъвони кўрмасдан қолдиради, мазкур Кодекснинг 109-моддасига кўра эса даъво аризасини кўрмасдан қолдириш учун асос бўлиб хизмат қилган ҳолатлар бартараф этилганидан кейин даъвогар судга даъво аризаси билан умумий тартибда янгидан мурожаат қилишга ҳақли.

Ушбу ҳолатда суд, тарафлар ўртасидаги низоли судгача ҳал қилиш тартибига риоя қилинмаганлиги сабабли даъвони Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 107-моддаси 5-бандига асосан кўрмасдан қолдиришни, ишни судда кўриш билан боғлиқ давлат божи ҳамда почта харажатларини ИПКнинг 118-моддасига асосан даъвогар зиммасига юклашни лозим деб топди.

Юқоридагиларга асосан, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 107-моддаси 5-банди ва 108-моддаларини қўллаб, суд

А Ж Р И М Қ И Л Д И:

Даъвогар Дўстликдонмахсулотлари акциядорлик жамиятининг, жавобгар Беркин фермер хўжалигига нисбатан берган даъво аризаси кўрмасдан қолдирилсин.

Даъвогар Дўстликдонмахсулотлари акциядорлик жамиятидан республика бюджети, суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 437.400 сўм давлат божи ундирилсин.

Ихтиёрий тўлаб чиқилган 24.000 сўм почта харажатлари даъвогар Дўстликдонмахсулотлари акциядорлик жамияти зиммасида қолдирилсин.

Даъвони кўрмасдан қолдириш учун асос бўлган ҳолатлар бартараф этилгач, даъвогар иқтисодий судга умумий тартибда яна мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

Ажрим устидан шикоят бериш (протест келтириш) мумкин.

Судья

А.Тўйчиев

Хужжат имзоланган: Тўйчиев Акбар Нуриддинович, 26.09.2022

